

ČESKÁ INFORMAČNÍ POLITIKA VE VZDĚLÁVÁNÍ

Pavla Kovářová

8. 11. 2013

Témata dnes

- Po představení obsahu vzdělávací informatiky dnes uvedení kontextu
- Proč důležité vzdělávání o informacích/IT a jejich využití ve vzdělávání obecně
- Regulace ČR/EU
- Elektronizace společnosti na úrovni státních institucí (EIZ státu, eGov => smysl IG pro aktivní/efektivní občanství)

Informační společnost

- Co je informační společnost?
  - Od ekonomiky výrobků k ekonomice služeb
  - ICT mění společnost => pro efektivní život nezbytná IG
  - Nový společenský model (SPI X cenné zboží)
  - Role informací od pravěku po dnešek
- TDKIV: „Společnost založená na **integraci** informačních a komunikačních **technologií do všech oblastí** společenského života v takové míře, že zásadně **mění** společenské vztahy a procesy. Nárůst informačních zdrojů a komunikačních toků vzrůstá do té míry, že ho nelze zvládat dosavadními informačními a komunikačními technologiemi.“ (KRIŠTOFIČOVÁ, 1999)

Informační politika

- Co je informační politika?
  - Zavádění a rozšiřování IT ve společnosti
  - Politika sdělování a komunikování určitých informací
- Záleží i na úrovni: „Strategie vytváření podmínek, cílů a priorit v oblasti informačních procesů zejména zdokonalováním informačních technologií, kterou se má dosáhnout zlepšení kvality života občanů, úrovně státní správy a podnikatelské sféry na úrovni národní (státní), regionální nebo celosvětové.“ (VLASÁK, 2001, 159-168)

Idea charakteristik IP EU

- 3 úrovně IP EU
  - Informovanost občanů o činnostech a konání EU
  - Přejchod na informační společnost (Lisabonský proces, ICT prostředek dosažení)
  - Investice do rozvoje IT

eGovernment

- eGov „představuje **transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií** s cílem **optimalizovat** interní procesy. Jejím cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům.“ (Archiv stránek bývalého Ministerstva informatiky)

Prosazování a implementování eGovernmentu (...)

- Implementace eGov v letech 1999-2006
  - Slabá pozice MI, neplnění cílů, nevyužití eDemocracy
  - Statistiky užívání PC, internetu, služeb eGov
- Hlavní překážky rozvoje eGov v ČR
  - Systémy VS: nesdílení, rozdílné údaje, absence bezvýznamového identifikátoru osob a centrálního kontaktního místa
  - V praxi stále preferování listinné dokumentace
- Soubor opatření pro urychlení rozvoje eGov v ČR
  - Zrušení MI ČR, Vznik Rady vlády pro informační společnost
  - Vybudování CzechPointů, centrálních registrů a sdílení dat
  - Rozvoj eDemocracy
  - Elektronizace procesů ve/s VS

Evropa 2020

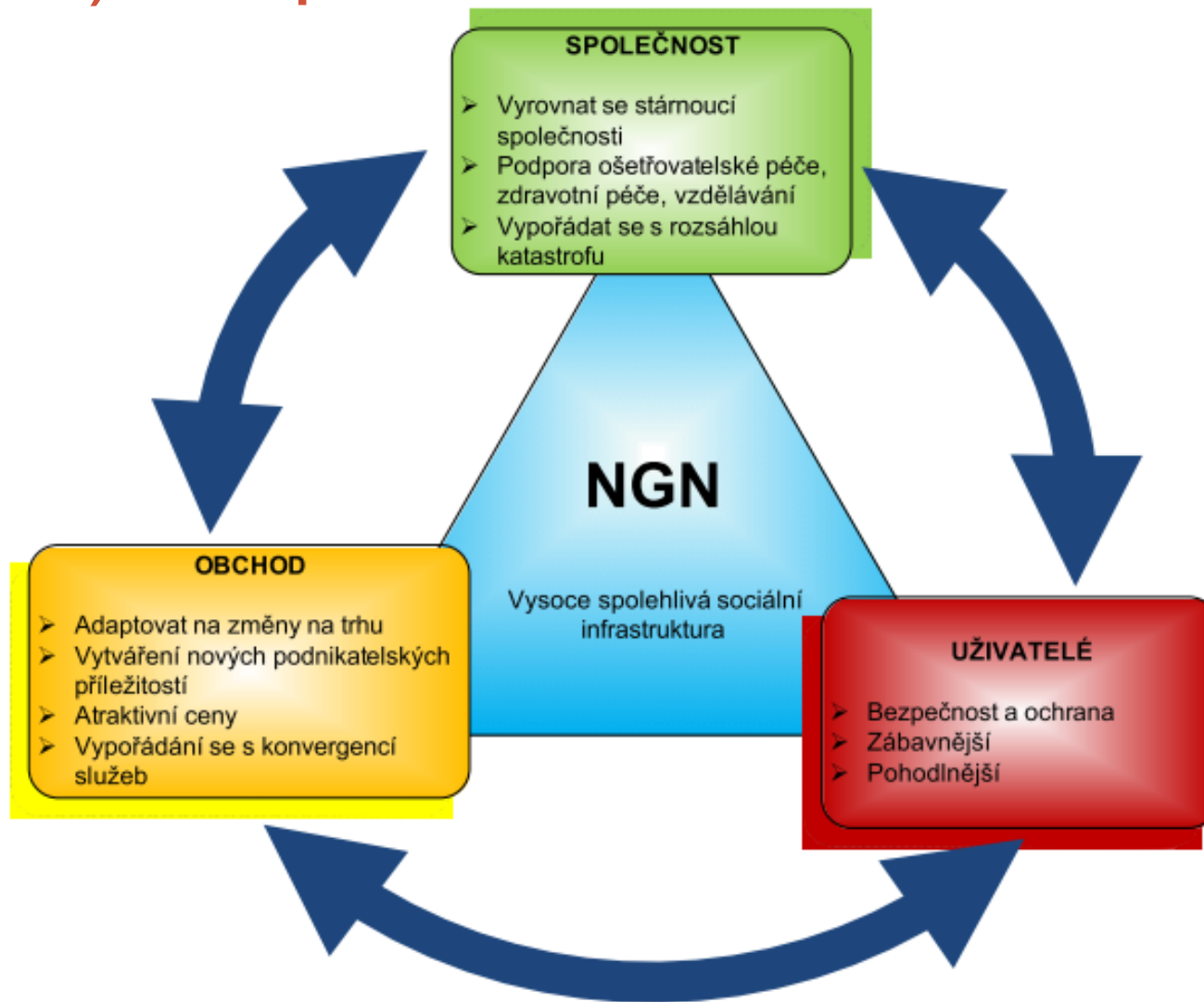
- Strategie pro všechny oblasti vývoje, ale hl. ekonomické proti hospodářské krizi
- Prioritní oblasti:
  - Inteligentní růst: inovace, mládež, **digitální agenda**
  - Udržitelný růst: ekologie, globalizace
  - Růst se začleněním: pracovní trh, proti chudobě
- DA => cílem „zajistit udržitelný hospodářský a sociální přínos jednotného digitálního trhu, založeného na rychlém a superrychlém internetu a interoperabilních aplikacích“

DA - 7 prioritních oblastí činnosti

- Jednotný digitální trh
- Zlepšení rámcových podmínek pro interoperabilitu mezi výrobky a službami v oblasti ICT
- Posílení důvěry v internet a jeho bezpečnost
- Záruka výrazně rychlejšího internetového připojení
- Podpora investic do výzkumu a vývoje
- Zvýšení digitální gramotnosti a začlenění
- Zavádění ICT k řešení společenských úkolů, např. změna klimatu, zdravotní péče a stárnoucí populace

Digitální Česko - Vliv sítí nové generace (NGN) na společnost

Strategický rámec rozvoje eGovernmentu 2014+

- [Navazuje na SA](#): ZR + KIVS, CzechPOINT, datové schránky, služby (zdravotnictví, spisová služba, správa majetku, vč. veřejných zakázek), digitalizace a archivace (vč. Národní digitální knihovny)
- Dílčí cíl = plně elektronická podání: např. do 2020 min. 85 % podání vůči VS plně elektronicky, bez doložení údajů v IS VS, bez ohledu na místní a věcnou příslušnost, samoobslužně či asistovaně
- Elektronické identity občanů (rozšíření datové schránky, identifikátory...) a LTP neřešeny dál, jen souhrn a náznaky

Elektronizace společnosti

- Vývoj IT + IT ve funkcích společnosti => nezbytné vzdělávání
- Stát nutí vzdělávat se o IT mnoho subjektů
  - Čipové karty
  - Datové schránky
  - E-neschopenky, e-preskripce
  - E-zadávání veřejných zakázek
  - E-spisová služba

e-Zdravotnictví

- Lepší a efektivnější zdravotní péče ([telemedicína](#): tele-konzultace, monitoring)
- Propojení a spolupráce zdravotnických zařízení:
  - Koordinace aktivit při ohrožení zdraví obyvatel,
  - Sdílení dat mezi zdravotnickými organizacemi
  - Místo průkazů pojištěnců čipové karty
- Prevence: informace o zdravém životním stylu

Informační gramotnost

- Schopnost efektivní práce s informacemi v současných podmínkách (vyhledávání, zpracování, uložení, hodnocení, vytváření...)
- PC gramotnost: schopnost a dovednost efektivně využívat ICT
- IG dnes klíčová pro profesní úspěch i prospěch celé společnosti

Potřeba IG

- Klíčové vlivy:
  - exponenciální nárůst informací, informačních médií, kanálů a služeb
  - nárůst technologií, nástrojů a aplikací pro vyhledávání a rozšiřování informací
  - nárůst změn v komunikačních vzorcích a chování
- Dle některých názorů IG jiné předpoklady i podoba u různých generací => několik různých dělení, vždy orientační a řádové

Informační gramotnost

- Hlavní překážky růstu IG dle české vlády:
  - Nedostatečná motivace a nízké povědomí o možnostech ICT
  - Obava z prvních začátečnických kroků
  - Nízká dostupnost ICT produktů a služeb (cena)
  - Omezená dostupnost získání a udržení IG
- Nedostatek IG => digital divide – možný boj jen podporou LLL
- Školství – klíčové, nutné dát základy IG všem absolventům, ale i dospělým
- Knihovny – zajištění rovného přístupu k informacím a technologiím

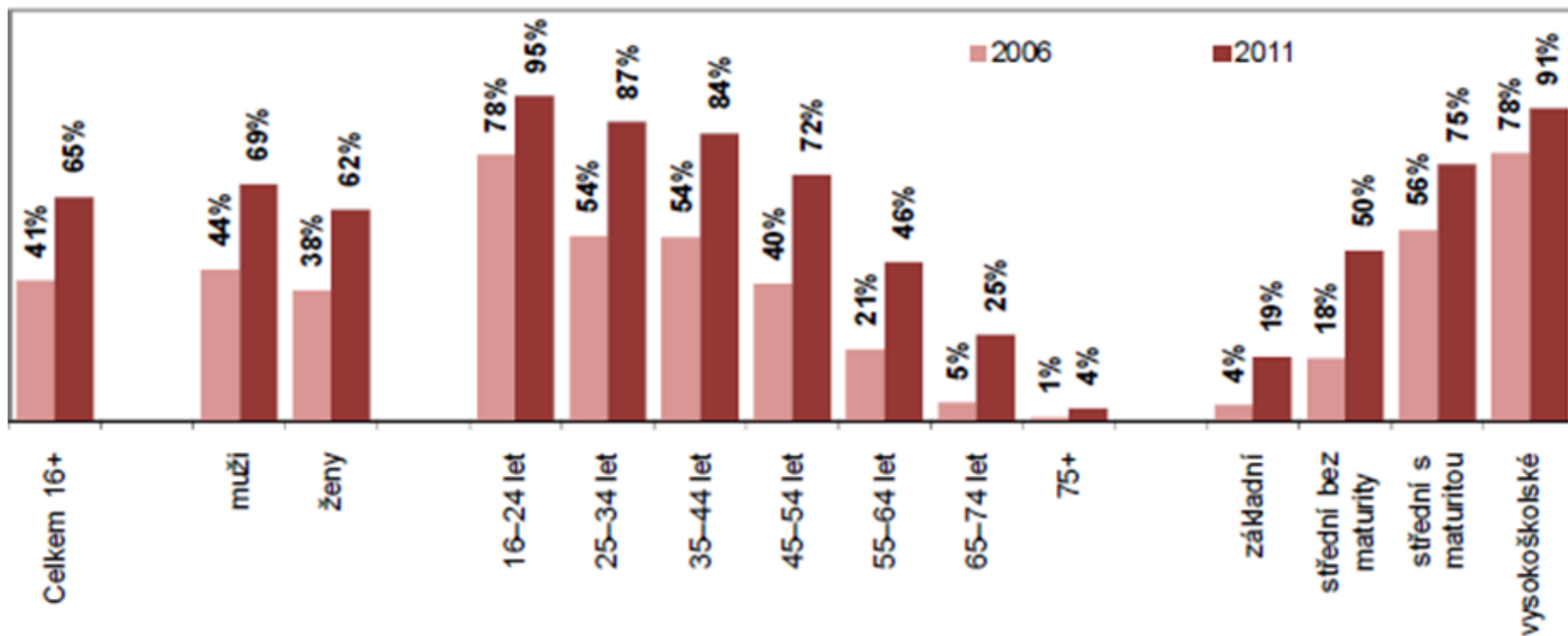

Digital Divide a řešení

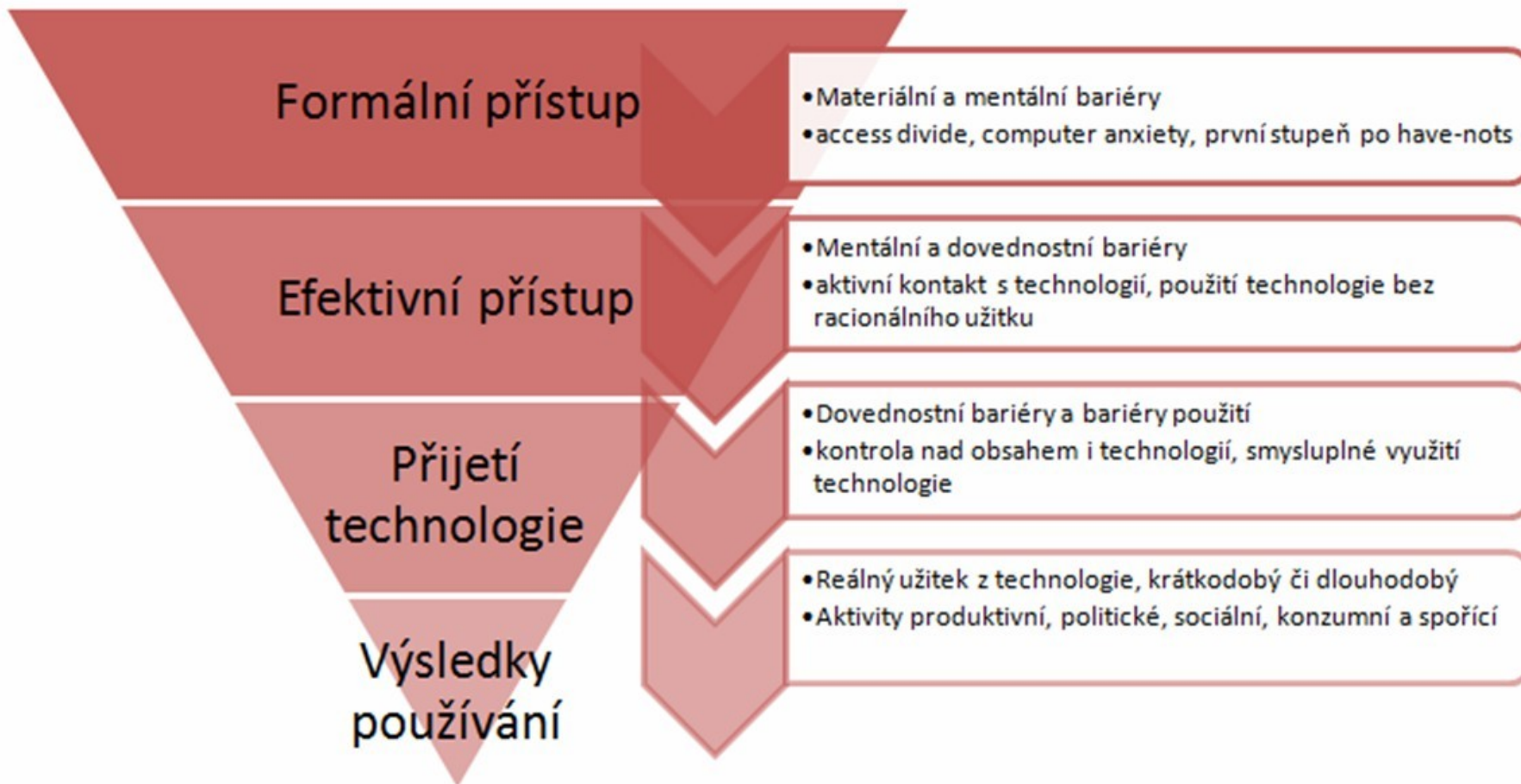
- Definice DD v roce 1999: „...rozdíl mezi těmi s přístupem k novým technologiím a těmi bez...“ (NTIA, 1999)
- Primární (fyzický dle [EU](#) a [ČSÚ](#)) a sekundární DD
- eInclusion, eAccessibility

DD dle ČSÚ

- V ČR významné rozdíly domácností dle dětí (s/bez), ekonomického statutu, věku a vzdělání, ne tak dle pohlaví

DD dle Bureše (2010)

Učení v dnešní společnosti

- Celoživotní učení: „spojuje individuální i společenský rozvoj ve všech směrech i prostředích - v rámci formalizovaném, (...) a také v prostředí neformálním, (...) Zdůrazňuje potřebu všechny děti od nejútlejšího věku připravovat a motivovat k učení po celý život a koordinovat snahy o zajištění příslušných možností pro všechny dospělé, ať zaměstnané či nezaměstnané, kteří se potřebují rekvalifikovat, případně postoupí na vyšší kvalifikační stupeň “ (definice OECD z roku 2000)
- Hlavní cíle CŽU dle Making a European area of lifelong learning a reality: aktivní občanství, osobní rozvoj, sociální inkluze a zaměstnanost
- Všeživotní učení: „The ‘lifewide’ dimension brings the complementarity of formal, non-formal and informal learning into sharper focus (...) in the family, in leisure time, in community life and in daily worklife. (...) teaching and learning are themselves roles and activities that can be changed and exchanged in different times and places.“ (A Memorandum on Lifelong Learning)

Strategické dokumenty IP v ČR a vzdělávání

- 1999: Státní informační politika – základ pro SIPvV
- 2004: e-Česko 2006 – informační vzdělanost 1 ze 4 priorit, cíl rozšíření základní PC gramotnosti během 4 let alespoň na 1/2 populace, až zde pojem DD
- 2005: Národní Lisabonský program 2005-2008 – priority pro vzdělávání:
  - Kurikulární reforma
  - Rozšířit přístup k vyššímu odbornému a VŠ vzdělání
  - Zlepšit propojení počátečního a dalšího vzdělávání, prostupnost ht. terciárního vzdělávání
  - Podporovat spolupráci zaměstnavatelů, zaměstnanců a vzdělávacích a profesních institucí
  - Zvýšit informační vzdělanost

Koncepce SIPvV

- Základ 2000
- Primárně 2 oblasti zájmu:
  - Zajištění informační infrastruktury v celé vzdělávací soustavě, vč. dalšího a LLL
  - Vytvoření rámce pro integraci ICT do kurikulí na všech stupních (zvyšování informační a funkční gramotnosti)
- Všechny stupně vzdělávání, vč. neformálního
- 2003-2006 realizace SIPVZ s hlavními úkoly:
  - Informační gramotnost pedagogických pracovníků i žáků
  - Přístup k on-line a offline zdrojům
  - Infrastruktura

2009 výzkum vybavenosti ZŠ (ČŠI)

- Vybavení:
  - Na 1 PC 7,9 žáků
  - 44 % PC starší 5 let
  - 93,7 % Win XP a starší (9.8 % Win 98 a starší)
- O datových schránkách nic neví 60,8 % škol
- V 80,1 % inspektovaných hodin žádné využití ICT
- Většina škol dobře (ale draze) připojena k internetu

Koncepce SIPvV a knihovny

- Uznána nezastupitelná role knihoven, nelze podceňovat jejich vzdělávací roli
- Informace i lidé schopní při jejich vyhledávání a zpracování kvalifikovaně poradit
- Knihovní infrastruktura => „aby každý občan bez ohledu na věk, pohlaví, národnost, rasu, náboženskou příslušnost, jazyk, odborné a společenské postavení a bez ohledu na místo, v němž se nachází, měl otevřený přístup ke vzdělávání a informacím.“
(Koncepce SIPvV)

Informační gramotnost a školství

- Školy omezené vybavení => problém účastnit se projektů i využít e-výukové materiály (doba INDOŠ)
- MŠMT 2008 plán na realizaci Koncepce rozvoje ICT ve vzdělávání 2009 -2013 „Škola pro 21.století“ => více než 3 mld. Kč na nákup počítačů, připojení, vzdělávání učitelů v oblasti ICT a výuku informatiky

Další aktivity

- Primární a sekundární školství: vybavování, RVP, dílčí projekty (EU peníze školám => DUM)
- U3V: nejen základy, ale i aktivní život seniorů pomocí ICT
- Knihovny: IVIG AKVŠ, IVU SDRUK, NAKLIV (mrtvý)

DD a knihovny

- Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2015:
  - Knihovny „se výrazně podílejí na snížení dopadu digitální propasti (digital divide), který existuje mezi těmi, kteří mají, a těmi, kteří nemají přístup k informačním technologiím nebo jsou digitálně negramotní.“
  - Statistika PIK – při vydání připojeno 3224 knihoven
- Mnoho kurzů, hl. pro seniory, děti, handicapované, nezaměstnané, romskou minoritu

Strategie vzdělávací politiky ČR do 2020

- Zatím jen přípravné [materiály](#), zapojována veřejnost (veřejná debata zahájena 17. 1. 2013 v NTK – doba kampaně Česko mluví o vzdělávání)
- Zásadní cíl LLL pro směřování vzdělávací politiky
- Hlavní cíle (optimálně po 2020):
  - Zlepšení výsledků žáků: znalosti, dovednosti i postoje => problém vývoje společnosti
  - Větší spravedlnost vzdělávání: „schopnost vzdělávacího systému vytvářet podmínky pro efektivní kompenzaci sociálních a jiných osobnostních znevýhodnění ve výuce a učení“
  - Posílení relevance školy jako společenské instituce: otevřena i možnost od školy k jiným formám vzdělávání

Změny systému vzdělávání do 2020

- Ne revoluce, patrná i předchozí evoluce => klíčová stabilita systému
- Intervence:
  - Lepší průchodnost v systému, vč. návratu do systému (souvislost s LLL)
  - Srozumitelnost cílů a podmínek vzdělávání pro důvěru všech (RVP málo konkrétní, požadavky na VŠ studenta při zvyšování počtů)
  - Podpora učitelů a učení: kvalita i prestiž
  - Odpovědné a efektivní řízení decentralizovaného systému: strategické řízení, koordinace, výzkum

EIZ pro aktivní občanství

- [Portál VS ČR](#)
- [Egoncentrum](#)
- [Czech POINT](#)
- [ARES](#)
- [Český úřad zeměměřičský a katastrální](#)
- [Registr a adresář knihoven](#) MK
- [Statistiky Ministerstva vnitra ČR](#) => co s tím? Např. [Kde jsme](#)
- [Český statistický úřad](#)
- [Knihovna připravované legislativy](#)
- Poslanecká sněmovna – dokumenty – [sněmovní tisky](#)
- [Centrální evidence dotací ze státního rozpočtu](#)
- [E-kraj](#)

A někdy příště... (Učící se společnost)

- Vzdělávací systém v ČR: instituce formálního i neformálního vzdělávání, různé typy škol, pedagogika a andragogika, regulace státem (např. reforma RVP v září 2013 a vliv na ŠVP)
- Strategie a vize v informační politice ve vzdělávání: strategické dokumenty mezinárodní a české o informační politice a postavení vzdělávání v nich, např. Bílá kniha o vzdělávání a odborném výcviku – Vyučování a učení na cestě k učící se společnosti
- Praktická podoba informační politiky ve vzdělávání: projekty od Indoš, PIK, NPPG, ale i méně mediálně známé, např. eTwinning, Peníze do škol, atd., aktuální kauzy v oblasti

Použité zdroje

- EGovernment. Archiv stránek Ministerstva informatiky [online]. 2008 [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/micr/egovernment/default.htm>
- BUREŠ, Roman. Digital Divide. Brno, 2010. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/218957/fss_b_b2/Bures_bakalarska_prace.doc. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Jakub Macek.
- Digitální agenda pro Evropu: klíčové iniciativy. European Union [online]. 2010 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-10-200_cs.htm?locale=en
- Informační materiál k přípravě Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Vzdělávání 2020 [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/podkladovy_dokument_kulaty_stul.pdf
- JONÁK, Zdeněk. Informační společnost. In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2013-11-07]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000468&local_base=KTD.
- Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2015 včetně internetizace knihoven. Praha: Vláda ČR, 2011. 43.s. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/literatura-a-knihovny/Koncepce_rozvoje_knihoven_2011-2015.pdf
- Lisabonská strategie a vnitřní trh. EUROSOP [online]. [cit. 2013-09-27]. Dostupný z: <https://www.euroskop.cz/8742/sekce/lisabonska-strategie-a-vnitri-trh/>
- Making a European Area of Lifelong Learning a Reality: Commission Communication. Brussels, EC November 2001.
- [A Memorandum on Lifelong Learning](#), EC 2000.
- Národní lisabonský program 2005-. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2005 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/nar-progr-ref-pdf.aspx>
- National Telecommunications and Information Administration (NTIA). Falling through the Net: Defining the Digital Divide. Washington: US Department of Commerce [online]. [1999] [cit. 2013-10-11]. Dostupné z: <http://www.ntia.doc.gov/ntiahome/fttn99/contents.html>
- Pitner, Tomáš. Státní informační politika ve vzdělávání - cíle a postupy: Co pro realizaci SIPVZ nabízí Fakulta informatiky Masarykovy univerzity v Brně? Příspěvek přednesený na semináři „Příprava škol na státní informační politiku ve vzdělávání“ Znojmo, 23.11.2000
- Prosazování a implementování eGovernmentu v České republice v letech 1999-2006 včetně hlavních existujících překážek a soubor opatření k urychlení jeho dalšího rozvoje. Ivan Langer [online]. 2006 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.langer.cz/data/publikace/eGovernment.doc>
- Sborník z konference Internet ve státní správě a samosprávě. ISSS [online]. 2013 [cit. 2013-09-19]. Dostupné z: <http://www.issc.cz/archiv/2013/download/issc2013.pdf>
- SLÁMOVÁ, Hana. Státní inf. a kom. pol. Hana Slámová Home Page [online]. 2007 [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: <http://hasl.slamow.com/content/blogcategory/41/75/>
- Smlouvy a Evropský parlament. Evropský parlament [online]. [cit. 2013-09-27]. Dostupný z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00b82c7869/Smlouvy-a-Evropsk%C3%BD-parlament.html>
- Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2011 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/43273/48548/573486/priloha001.pdf>
- Stěžejní iniciativy. Evropská komise [online]. 2010 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/flagship-initiatives/index_cs.htm
- Strategický rámec rozvoje eGovernmentu 2014+. Iniciativa informatiky pro občany [online]. 2013 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://iio.707.cz/userFiles/dokumenty/sr-egov-2013/2013-07-15/strategickyramec.docx>
- Strategie rozvoje služeb pro informační společnost. Egovernment [online]. 2008 [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: <http://www.egovernment.cz/strategie%20ISSS.doc>
- Škola pro 21. století: Akční plán pro realizaci „Koncepce rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání pro období 2009 – 2013“ (usnesení vlády č. 1276/2008). Vzdělávání 2020 [online]. 2009 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/knihovna-koncepci/rozvoj-ict/akcni_plan_skola_21.pdf
- Úroveň ICT v základních školách v ČR. Česká školní inspekce ČR [online]. 2009 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: www.csic.cz/getattachment/a74c406a-74be-484e-a285-ea19c9cb0662
- VÁLEK, Jiří. Elektronizace zdravotnictví (e-Health). Zdraví a Zdravotnictví [online]. 2009 [cit. 2013-10-18]. Dostupné z: <http://www.zdrav.cz/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=8963>
- VLASÁK, Rudolf. Informační sektor, informační profese a informační vzdělávání. NK: knihovnická revue [online]. 2001, č. 3, s. 159-168 [cit. 2013-09-19]. ISSN 1214-0678. Dostupné z: <http://full.nkp.cz/nkkr/NKCR0103/0103159.html>
- Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce 2011[online]. Praha: Český statistický úřad, 2011. [cit. 2013-11-08]. 52 s. ISBN: 978-80-250-2129-3. Dostupný z WWW: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/510025FD70/\\$File/970111.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/510025FD70/$File/970111.pdf)